

Forn de calç del Monàs / Forn de calç del Monars

Olivella

Ubicació

Comarca: Garraf
Lloc/Adreça: Puig dels Monars - Costera de la Bóta
Emplaçament: Puig dels Monars - Costera de la Bóta. Riera de Begues
Alçada: 120

Coordenades:

Latitud: 41.30191
Longitud: 1.78428
UTM Est (X): 398223
UTM Nord (Y): 4572986

Classificació

Número de fitxa: 08148 - 59
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Contemporani Popular
Segle: XX
Autoria de l'element: Ramon Vidal de Ca la Laieta Vella i Josep Arnal el Valencià.
Estat de conservació: Bo
Protecció: Inexistent
Número inventari: 41558
Generalitat i altres inventaris:
Accés: Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: 08147A03000009
Autoria de la fitxa: Josep Anton Pérez Arriaga
Data de registre de la fitxa: dl., 15/05/2017 - 02:00

Descripció

Seguint el Camí Antic d'Olivella cap a la Crivellera, en paral·lel al camí es troba el Coster de la Bóta, en les immediacions del qual situem el forn, a les faldes del Puig del Monars.

El forn de calç és una estructura construïda de planta circular que aprofita un desnivell natural com a paret. Consisteix en una cambra de combustió o canó de forma cilíndrica, amb uns 4,60 m de diàmetre i 7 m d'alçada. Les parets són construïdes interiorment en pedra calcària irregular lligada amb morter de calç (maçoneria). La paret on hi ha l'obertura de la boca d'entrada, la "davantera", és de pedra seca, reforçada a la base amb una banquetta també de pedra seca. La boca destaca per les seves mides, un passadís de 2,50 m i una alçada de 2,20 m construït amb arc de maó pla rebaixat. L'alçada conservada del forn és d'uns 8 m. amb un diàmetre màxim de 4,60 m. Les parets interiors estan rubefactades com a conseqüència del seu enduriment per les altes temperatures assolides en les continues coccions.

Observacions:

Aquest forn correspon al 'Forn 3' de la senyalització del 'Camí Antic d'Olivella'.

Història

Els forns es llogaven als grups de calciners que extreïen la pedra, la coïen i més tard la venien sencera o acabada en calç. En aquest cas es coneixen els constructors i calciners a la vegada: Ramon Vidal de Ca la Laieta Vella i Josep Arnal el Valencià. El forn va funcionar entre 1940 i 1960 aproximadament. El procés de producció d'una fornada podia durar entre un mes i mig de feina. També, de vegades era el mateix propietari qui contractava un grup d'homes que l'ajudessin per a produir una partida de calç. Primer de tot, per fabricar la calç es necessitava combustible, que s'obtenia desembrossant el bosc ja que es s'iniciava una combustió del forn i aquest assolia temperatures entre 800 i 1000 °C. El següent pas era la pesada feina d'arrencar la pedra calcària amb pics i malls. Després es transportava la pedra i els fogots amb els carros fins al lloc on era situat el forn. Aquest s'omplia posant de forma circular les pedres depenent de la seva mida: a baix les més grosses i a dalt del curull les més petites. A la part inferior es deixava una finestra o boca per introduir-hi la llenya amb una mena de forca anomenada gavell. Quan començava l'encesa, ja no es podia parar fins que el mestre calcinaire deia que la pedra era ben cuita. Durant el procés de cocció que podia durar, sense interrupció, 10 o 15 dies, la fornada de pedra calcària s'havia transformat en calç viva. Les pedres estaven cuites i es convertien en calç quan adquirien un color blanquinós i a més, quan desapareixien les juntes entre les pedres. La millor estació per fabricar la calç és a l'estiu perquè la humitat no anava bé per fer una fornada. A més, aquesta calç la fabricaven els calciners que s'encarregaven de fabricar-lo correctament. La utilitat de la calç era en la construcció per a fer les parets (per a unir les pedres), barrejada amb aigua i argila o arena s'utilitzava per a arrebossar les façanes i emblanquinar les cases. També servia a impermeabilitzar les cisternes i els safarejos així com per a desinfectar i també tenia un ús agrícola per a ensulfatar les plantes contra les plagues. El procés de transformació de la pedra en calç es feia per combustió, mitjançant un forn de forma rodona fet dins la terra o la roca. Es necessitaven temperatures d'entre 800°C i 1000°C perquè el carbonat de calci s'alliberés de l'anhidrid carbònic i passés a òxid de calci. Però per a aconseguir aquest procés es necessitava una preparació llarga i feixuga. Aquestes tasques duraven al voltant d'uns tres mesos i començaven entre el gener i el febrer, quan les feines agrícoles eren més escadusseres. La producció de calç va tenir una certa importància fins a mitjans segle XX, com ho demostra l'existència de moltes olles o forns arreu del territori. D'aquesta antiga activitat, tan estesa a les nostres muntanyes, solament resta el mut testimoni d'aquells forns que en l'actualitat estan mig enrunats i tapats per la vegetació. Aquest forn ha estat senyalitzat en el context de l'itinerari creat des de l'Ajuntament d'Olivella com a complement de l'arranjament i recuperació del camí antic d'Olivella

Bibliografia

AJUNTAMENT D'OLIVELLA. "Xarxa Camins d'Olivella, Camí antic d'Olivella. Camí antic de Can Turiols". (Fulletó). Ajuntament d'Olivella i Diputació de Barcelona.

